

strmine, dolinama i jarugama. Iva male izbočine – uzdignute mikroreljefa, kao što su manje udubine, male izbočine – uzdignute reljefa manje ili više utječu na čitav niz čimbenika klimatske i edafske prirode. Utjecaj reljefa na svojstva položaja bit će izrazitiji u planinskim područjima jer ona pokazuju veće različitosti u reljefu.

Toplinski režim položaja, zatim vjetrovi i vodni režim uvelike su pod utjecajem reljefa. Utjecaj reljefa može biti veći ili manji, već prema tome o kakvom se položaju radi. Za uzgoj voćaka razlikujemo otvorene, zatvorene i zaštićene položaje.

Otvoreni su oni položaji koji nisu zatvoreni ni s jedne strane. Na takvim položajima mogu se očekivati dosta jaki vjetrovi sa svih strana. Zatvoreni su položaji sa svih strana okruženi ili brdima ili šumom. Oni su nepovoljni za voćke jer ne osiguravaju zračnu drenažu. Takve su kotline, tzv. zračna jezera, jer u njima stagnira hladan zrak, pa dolazi do jače pozebe. Za uzgoj voćaka najbolji su zaštićeni položaji. Važno je da su zaštićeni sa strane odakle pušu jači ili hladniji vjetrovi. Za uzgoj voćaka važniji su blagi nagibi na uzdignutim položajima, zatim uzdignuti platoi ako su zaštićeni sa strane odakle pušu jači vjetrovi. Ravnice su manje prikladne, a udubine posve neprikladne.

A sada ćemo ukratko iznijeti kako reljef utječe na toplinski režim, osvjetljenje, vjetrove i vodni režim položaja.

Reljef i toplinski režim položaja

Reljef bitno utječe na toplinski režim zraka iznad sloja tla i na toplinski režim pokrivača tla u voćnjaku. Toplinski režim tla ovisi uglavnom o kutu padanja sunčanih zraka. Ako zrake padaju okomito, dolazi do jačeg zagrijavanja tla u prizemnom sloju zraka, a kad padaju koso, slabije zagrijavaju tlo. Time se, kao što je poznato, objašnjava raspored klimatskih pojaseva na zemlji. U manjim razmjerima na taj način možemo rastumačiti razlike u toplinskom režimu nagnutih položaja ovisno o strmini i ekspoziciji. Toplinski režim položaja, pored nagiba, u velikoj mjeri ovisi i o ekspoziciji.